

Senioru lietu padomes sēde

2015.gada 14.janvārī

PROTOKOLS NR.10

Rīgā,

2015.gada 14.janvārī

Skolas ielā 28, 2.korpusa 3.stāva zālē

plkst. 13:00

Vada: Uldis Augulis, labklājības ministrs

Piedalās:

Ingus Alliks	Labklājības ministrijas valsts sekretāra vietnieks
Janīna Ancāne	Biedrības „Vārkavas novada pensionāri” valdes priekšsēdētāja
Silvija Beikerte	Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” valdes locekle
Jānis Felsbergs	Latvijas Pensionāru federācijas Pensiju komisijas vadītājs
Jāzeps Janiševs	Biedrības „Latvijas Senioru alianse” valdes priekšsēdētājs
Sarmīte Krecere	Latvijas Pensionāru federācijas priekšsēdētāja vietniece
Māra Sīmane	Pārresoru koordinācijas centra Attīstības plānošanas nodaļas konsultante
Inese Šmitiņa	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktore
Līga Timša	Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vecākā referente

Pieaicinātās personas:

Jana Muižniece	Labklājības ministrijas Sociālā apdrošināšanas departamenta direktore
Evija Kūla	Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā eksperte
Marika Petroviča	Veselības ministrijas Primārās veselības aprūpes nodaļas vadītāja
Edgars Voļskis	SIA „KPMG Baltic” direktora vietnieks

Protokolē: Margarita Žukovska, Senioru lietu padomes sekretariāts, Labklājības ministra palīdze

Darba kārtībā:

1. Sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.
2. Plānotās izmaiņas likumā „Par valsts pensijām”.
3. Konceptija par minimālā ienākuma līmeni.
4. Citi jautājumi.

1. Sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.

Senioru lietu padomes (turpmāk - padome) vadītājs *U.Augulis* atklāj desmito padomes sēdi, iepazīstina padomes dalībniekus ar darba kārtības jautājumiem un informē, ka padomes sēdes noslēgumā tiks apspriesti labklājības ministra birojam iesūtītie priekšlikumi par turpmākajās padomes sēdēs skatāmajiem jautājumiem. Īpaša uzmanība tiks pievērsta padomes dalībnieku iesūtītiem jautājumiem saistībā ar senioru veselību.

Viņš arī informē, ka šogad labklājības nozarē ir lielākais budžeta pieaugums, kas ļauj veiksmīgi turpināt pensiju indeksāciju arī 2015.gadā.

U.Augulis informē klātesošos par būtiskām izmaiņām sociālajā jomā 2015.gadā, proti:

1. Ģimenes valsts pabalsta apmērs būs noteikts atkarībā no bērnu skaita ģimenē.
2. Slimības, maternitātes, paternitātes un vecāku pabalstus, kā arī bezdarbnieku pabalstu izmaksās bez līdz šim noteiktajiem ierobežojumiem.

Viņš piebilst, ka sociālajā budžetā 2014.gada beigās veidojās uzkrājums 100 miljonu eiro apmērā.

U.Augulis arī izsaka viedokli, ka valsts izaugsme lielā mērā ir atkarīga no situācijas pasaulē un šobrīd svarīgi uzmanīgi vērot notiekošos sociāli ekonomiskos procesus citās valstīs.

U.Augulis dod vārdu Ingum Allikam, LM valsts sekretāra vietniekam.

2. Pensijas kapitāla indekss.

I.Alliks prezentē informāciju par plānotiem grozījumiem likumā „Par valsts pensijām”.

Viņš informē, ka likumprojekta mērķis ir pilnveidot pensijas kapitāla aktualizēšanas kārtību, ja pensijas kapitāla aktualizācijai aprēķinātais ikgadējais apdrošināšanas iemaksu algas indekss ir mazāks par skaitli „1”, kā arī sniegt lielāku atbalstu pensijas saņēmējiem. Likumprojekts paredz, ka, ja pensijas kapitāla aktualizācijai aprēķinātais ikgadējais apdrošināšanas iemaksu algas indekss ir mazāks par skaitli „1”, pensijas kapitāla aktualizācijai piemēro indeksu „1”. Nākamo gadu, kas seko gadiem, kuros minētais indekss bija mazāks par skaitli „1”, pensijas kapitāla aktualizācijai aprēķinātie pozitīvie indeksi tiek aizstāti ar indeksu „1” līdz brīdim, kamēr aizstāto indeksu reizinājums ir lielāks par skaitli „1”. Vienlaikus likuma pārejas noteikumos

noteikta pensijas pārrēķināšanas kārtība tām personām, kurām, aprēķinot pensiju, pensijas kapitāla noteikšanā jau ir ņemti vērā negatīvie apdrošināšanas iemaksu algu indeksi (t.i., indeksi, kas mazāki par skaitli „1”), t.i., personām, kurām pensija piešķirta vai pārrēķināta laikā no 2010.gada 1.janvāra līdz 2015.gada 31.decembrim. Lai sniegtu lielāku atbalstu pensijas saņēmējiem, uzlabojot viņu pirktspēju, veikti grozījumi likumā „Par valsts pensijām”, paredzot, ka, sākot ar 2015.gadu, pensiju indeksācijā tiek ņemti vērā 50 procenti (līdzšinējo 25 % vietā) no apdrošināšanas iemaksu algas reālā pieauguma procentiem.

U.Augulis aicina padomes dalībniekus atbalstīt Labklājības ministrijas plānotās izmaiņas likumā „Par valsts pensijām”.

E.Felsbergs izsaka viedokli, ka pensiju indeksācijas nosacījumi vairo pensionāru nevienlīdzību. Viņš izsaka bažas, ka ar katru nākamo pensijas pieaugumu indeksācijas rezultātā, palielinās atšķirība starp pensionāru ienākumiem. Tāpat viņš atgādina, ka 2014.gadā Latvijas Pensionāru federācija ir griezusies pie Latvijas Republikas Tiesībsarga saistībā ar pensijas kapitāla indeksu piemērošanu vecuma pensijas aprēķināšanā, norādot, ka personas, kuras pensionējušās finanšu krīzes laikā, saņem ievērojami mazāku pensiju nekā personas ar tādu pašu apdrošināšanas (darba stāžu), sociālajās apdrošināšanas iemaksām un vecumu, kas pensionējušās ekonomiskās izaugsmes gados.

I.Alliks aicina Latvijas Pensionāru federāciju nejaukt jau piešķirtās pensijas indeksāciju ar to, kā LM aktualizē to pensijas kapitālu, kas tiek uzkrāts sākot ar 1996.gadu. Neapšaubāmi, ka pensijas kapitāls ir jāaktualizē.

Padomes vadītājs piebilst, ka ir jāņem vērā tādi apstākļi kā ēnu ekonomika un emigrācijas rādītāji.

J.Janiševs jautā, uz kuriem pensionāriem attieksies pensijas kapitāla indekss "1"?

I.Alliks atbild, ka šāds indekss turpmāk attieksies uz visiem pensionāriem.

E.Voļskis izsaka viedokli, ka valsts solis uz pensijas indeksāciju ir liels izaicinājums pret pastāvošo sistēmu. Ņemot naudas plūsmu valstī un makroekonomiskos rādītājus pēdējos 20 gados, ekonomiski šāds solis nebūtu atbalstāms.

U.Augulis dod vārdu E.Kūlai, LM Sociālās iekļaušanas un sociāla darba politikas departamenta vecākajai ekspertei.

3.Koncepcija par minimālā ienākuma līmeni.

E.Kūla sniedz informāciju par Labklājības ministrijas izstrādāto Koncepciju „Par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu”, kura tika apstiprināta valdībā 2014.gada 21.oktobrī. Koncepcija paredz valstī ieviest jaunu minimālā ienākuma līmeni, kura piemērošanu plānots izvērtēt sociālās palīdzības sistēmā, minimālo pensiju, valsts sociālo pabalstu un bezdarba apdrošināšanas jomās.

E.Kūla informē, ka aprēķinātais minimālā ienākuma līmenis 2015.gada 14.janvārī ir 129 eiro vienam jeb pirmajam ģimenes loceklim. Saskaņā ar LM izstrādāto

konceptiju šāds minimālais ienākumu līmenis būtu jānodrošina ikvienam iedzīvotājam no pašvaldības vai valsts budžeta. Noteikt jaunu minimālā ienākuma līmeni bija nepieciešams, jo neviens no līdzšinējiem normatīvajos aktos noteiktajiem minimālajiem līmeņiem nav sociāli ekonomiski pamatots. Minimālā ienākuma līmenis aprēķināts, pamatojoties uz iedzīvotāju rīcībā esošajiem ienākumiem. Konceptijas ieviešana nav paredzēta uzreiz, bet no 2017.gada. Minimālā ienākuma līmenis saskaņā ar konceptiju tiks pārrēķināts reizi gadā.

E.Kūla papildus informē, ka plānots izstrādāt arī jaunu iztikas minimuma grozu, kuru līdz 2013.gada decembrim rēķināja Centrālā statistikas pārvalde..

S.Beikerte jautā, kas sagaida tos pensionārus, kas vienlaicīgi saņem mazo algu un mazo pensiju?

I.Alliks atbild, ka šobrīd situācija ir tāda, ka neapliekamais minimums strādājošajam pensionāram ir lielāks, nekā strādājošajam iedzīvotājam. Viņš arī atgādina, ka pensijas neapliekamais minimums ir 235 EUR, savukārt strādājošajam iedzīvotājam neapliekamais minimums ir tikai 75 EUR.

S.Beikerte informē, ka strādājošie pensionāri, kas saņem mazās darba algas, ir neapmierināti ar šādu situāciju. Viņa lūdz nākotnē izskatīt iespēju palielināt neapliekamā minimuma apmēru.

U.Augulis informē, ka valdība ir uzdevusi Finanšu ministrijai 2015.gada budžeta kontekstā sagatavot ziņojumu par iespēju diferencēt ienākuma nodokļa likmi atkarībā no ienākumu apmēra. Viņš atgādina, ka nodokļu politika ietilpst Finanšu ministrijas kompetencē.

Padomes priekšsēdētājs pateicas E.Kūlai par sniegto informāciju.

4. Citi jautājumi.

U.Augulis informē, ka starp padomes dalībnieku priekšlikumiem par turpmākajās padomes sēdēs skatāmajām tēmām tika izvirzīti šādi ar veselības jomu saistītie jautājumi:

1. Pensionāriem virs 65 gadiem bezmaksas uzturēšanās slimnīcā.
2. Zāles ar atlaidi 100%, ar darba stāžu virs 30 gadiem, bez dalības maksas.
3. Pensionāriem atlaides zobu protēžu izgatavošanai.

U.Augulis dod vārdu Veselības ministrijas Primārās veselības aprūpes nodaļas vadītājai M.Petrovičai, kura informēs padomes locekļus par plānotajām izmaiņām veselības aprūpē 2015.gadā.

Attiecībā uz **pacientu iemaksām par uzturēšanos slimnīcā**, M.Petroviča informē, ka no 2015.gada 1.janvāra ir samazināta pacientu iemaksa par ārstēšanos diennakts stacionārā – slimnīcā, sākot ar otro dienu no 13,52 euro uz 10 euro, kā arī ir samazināts pacienta līdzmaksājums no 42,69 euro uz 31 euro, kuru, sniedzot stacionāros veselības aprūpes pakalpojumus, ārstniecības iestāde papildus pacientu

iemaksai var iekasēt par vienā stacionēšanas reizē operāciju zālē veiktajām ķirurģiskajām operācijām. Tāpat Veselības ministrijai izdevies rast papildus finansējumu 13 miljonu apmērā un plānots palielināt gan ambulatoro, gan stacionāro pakalpojumu apjomu.

M.Petroviča ierosina tēmu par **medikamentu kompensāciju** iekļaut nākamās Senioru lietu padomes darba kārtībā kā atsevišķu jautājumu, ņemot vērā, kas šobrīd sabiedriskai apspriešanai ir piedāvātas vairākās jaunas Veselības ministrijas iniciatīvas šīs jomas pilnveidošanai. Detalizēti ar minētajām iniciatīvām var iepazīties Veselības ministrijas mājas lapā.

Attiecībā uz senioru ierosinātajām **atlaidēm zobu protēžu izgatavošanai**, M.Petroviča informē, ka šobrīd nekādas izmaiņas nav plānotas, jo tam ir nepieciešams papildus finansējums.

E.Voļskis, runājot par ģimenes ārstu valsts finansējumu, informē, ka Amerikas Savienotajās valstīs ģimenes ārstam tiek maksāts par to, ka viņa pacients tiek izārstēts līdz noteiktajam līmenim.

J.Felsbergs informē, ka, pēc Latvijas Pensionāru federācijas rīcībā esošās informācijas, 14% Latvijas pensionāru veselības pakalpojumi nav pieejami.

I.Allīks uzskata, ka ir svarīgi, lai jebkurš cilvēks savlaicīgi saņemtu ārsta palīdzību un konsultāciju.

Padomes priekšsēdētājs pateicas M.Petrovičai par sniegto informāciju.

Nolēma:

- 1. Konceptuāli atbalstīt Labklājības ministrijas ierosinātās izmaiņas likumā „Par valsts pensijām”.**
- 2. Uz nākamo Senioru lietu padomes sēdi uzaicināt veselības ministru G.Belēviču.**
- 3. Nākamajā padomes sēdē izskatīt senioru iesūtīto jautājumu par sociālo iemaksu griestiem.**
- 4. Par nākamo Senioru lietu padomes sēdi vienoties atsevišķi.**

Sēdi slēdz plkst. 14.45.

Padomes priekšsēdētājs

U.Augulis

Protokolēja

M.Žukovska